

## สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ .....	1
ภูมิหลัง .....	1
คำถามของการวิจัย .....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย .....	5
ความสำคัญของการวิจัย .....	6
ขอบเขตของการวิจัย .....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น .....	17
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	19
สาระเนื้อหาที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน .....	20
ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน .....	20
ประชาคมอาเซียนกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ประชาคม สังคม และวัฒนธรรมอาเซียน .....	24
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการพัฒนาอาชีวศึกษา .....	31
ความเป็นมาของการอาชีวศึกษา .....	31
ความหมายของการอาชีวศึกษา .....	33
ความสำคัญและหลักการจัดการอาชีวศึกษา .....	35
พัฒนาการของการอาชีวศึกษาไทย .....	38
การบริหารจัดการอาชีวศึกษา .....	43
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา .....	62
บทบาทของการอาชีวศึกษาเอกชน .....	71
การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน .....	76

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา.....	84
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน .....	91
การผลิตและพัฒนาครูอาชีวศึกษายุคใหม่ .....	105
การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ .....	139
การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษายุคใหม่ .....	151
มาตรฐานอาชีพ คุณวุฒิวิชาชีพ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ .....	176
มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ .....	176
ความสำคัญของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ .....	177
การจัดการอาชีวศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน .....	185
การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ .....	185
การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย .....	189
การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม..	192
การจัดการอาชีวศึกษาในประเทศนอกกลุ่มอาเซียน .....	197
ประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย .....	197
ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี .....	201
ประเทศญี่ปุ่น .....	204
ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี .....	208
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา .....	212
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงอนาคต .....	216
มโนทัศน์พื้นฐานของการวิจัยอนาคต .....	216
จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต .....	220

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
พัฒนาการของการวิจัยอนาคต .....	222
เทคนิคการวิจัยอนาคต .....	225
วงล้ออนาคต .....	225
การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ .....	226
เทคนิคการสร้างภาพอนาคต .....	238
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย .....	241
เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR .....	243
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพ .....	253
3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	265
ระยะที่ 1 การศึกษาในการพัฒนารอบแนวคิด .....	266
ระยะที่ 2 การศึกษาอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทย .....	268
ขั้นตอนการพิจารณากำหนดเตรียมผู้เชี่ยวชาญ .....	268
ขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 (EDFR รอบที่ 1) .....	270
ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล .....	273
ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม .....	273
ขั้นตอนการทำ EDFR รอบที่ 2 .....	274
ระยะที่ 3 การสร้างอนาคตภาพของการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในกลุ่ม .....	277
ประชาคมอาเซียน .....	277
การสร้างวงล้ออนาคต .....	277
การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ .....	279
การเขียนภาพอนาคต .....	283
สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย .....	283

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	285
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเอกสารงานวิจัย กรณีศึกษา สถานศึกษาดีเด่นและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา .....	285
ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณลักษณะองค์ประกอบหลักใน การร่างอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทย .....	311
ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำอนาคตภาพการอาชีวศึกษา เอกชนไทยโดยเทคนิควงล้ออนาคต และเทคนิควิเคราะห์ผลกระทบไขว้..	356
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างวงล้ออนาคต .....	356
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้แนวโน้มเหตุการณ์สี่ปี .....	359
ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ขั้นต้นและความเป็นไปได้แบบมี เงื่อนไขของแนวโน้มเหตุการณ์สี่ปี .....	370
ขั้นที่ 2 การสร้างตารางเมทริกซ์วิเคราะห์ค่าเติมต่อขั้นต้นและ ค่าเติมต่อแบบมีเงื่อนไข .....	372
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ค่าอัตราส่วนเติมต่อของแนวโน้มเหตุการณ์ สี่ปีเบื้องต้นแต่ละคู่ .....	373
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพอนาคตการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค ประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558 -2567 .....	377
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	379
สรุปผลการวิจัย .....	381
อภิปรายผลการวิจัย .....	396
ข้อเสนอแนะ .....	417

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม .....	421
ภาคผนวก .....	442
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ .....	444
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่องานวิจัยอนาคตภาพของการอาชีวศึกษา เอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	451
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาที่สัมภาษณ์เพื่อพัฒนา กรอบแนวคิด และรายชื่อกรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เป็นเลิศ .....	503
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางในการวิจัย EDFR .....	507
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่ให้ข้อมูลในการ วิเคราะห์ผลกระทบไขว้ .....	513
ภาคผนวก ฉ ผลวิเคราะห์ทางสถิติ .....	517
ภาคผนวก ช กรณีศึกษาสถานอาชีวศึกษาที่มีความเป็นเลิศ .....	535
ภาคผนวก ซ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เสนอแนวคิดในการพัฒนาวิจัย .....	549
ภาคผนวก ฌ ประวัติย่อผู้วิจัย .....	568

## บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พัฒนาการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย .....	41
2 เปรียบเทียบแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ....	57
3 ผลงานการวิจัยของนักวิชาการ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการ ศึกษาของไทยและต่างประเทศ .....	101
4 สรุปคุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ .....	104
5 การแสดงผลการสังเคราะห์คุณลักษณะครูอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ .....	118
6 สรุปคุณลักษณะของครูอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ .....	121
7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูรู 3 รูปแบบตามทัศนะของ Sergiojanni .....	125
8 ผลการสังเคราะห์วิธีการพัฒนาคุณภาพครู .....	136
9 สรุปคุณลักษณะรูปแบบพัฒนาอาชีพครูตามแนวคิดนักวิชาการศึกษา .....	138
10 องค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาคุณภาพ .....	148
11 สรุปองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาคุณภาพตามแนวคิด นักวิชาการศึกษา .....	150
12 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษา .....	171
13 สรุปแนวคิด งานวิจัย ทฤษฎี ของนักการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการอาชีวศึกษา .....	175
14 โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ .....	180
15 เมทริกซ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ .....	233
16 เมทริกซ์ความน่าจะเป็นของปฏิสัมพันธ์การเกิดขึ้นระหว่างเหตุการณ์ .....	233
17 เมทริกซ์ค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ตามเงื่อนไข .....	236
18 เมทริกซ์อัตราส่วนแต่มีต่อการเกิดเหตุการณ์ .....	236
19 เมทริกซ์ดัชนีผลกระทบการเกิดเหตุการณ์.....	237
20 รูปแบบการใช้เทคนิค EDFR .....	251

## บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21	สังเคราะห์องค์ประกอบหลักของการบริหารอาชีวศึกษาเอกชนไทยจาก เอกสาร งานวิจัย กรณีศึกษาสถานอาชีวศึกษาดีเด่นและทัศนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา ..... 229
22	ผลการวิจัยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่สำเร็จการ อาชีวศึกษา ในยุคประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558-2567 โดยวิธีวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 ..... 312
23	ผลการวิจัยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาชีวศึกษาในยุคประชาคม อาเซียน พ.ศ. 2558-2567 โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 ..... 318
24	ผลการวิจัยด้านคุณลักษณะของสถานอาชีวศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ในยุคประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558-2567 โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 ..... 323
25	ผลการวิจัยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของการบริหารจัดการ อาชีวศึกษายุคใหม่ ในยุคประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558-2567 โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 ..... 331
26	แนวโน้มอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2567 ..... 359
27	สรุปโอกาสที่เป็นไปได้ของแนวโน้มเหตุการณ์จำนวน 109 เหตุการณ์ ..... 369
28	เมทริกซ์การประมาณค่าความเป็นไปได้ขั้นต่ำ และค่าความเป็นไปได้ แบบมีเงื่อนไขของแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่อง ..... 371
29	เมทริกซ์ค่าแถมต่อ (Occurrence Odds) ของแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่อง ..... 373
30	อัตราส่วนแถมต่อ (Occurrence Odds Ratios) ของแนวโน้มเหตุการณ์ สืบเนื่อง ..... 374

## บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	11
2 ความหมายและหน้าที่ทางการบริหาร .....	45
3 กลุ่มเป้าหมายด้านอาชีวศึกษา.....	86
4 สมรรถนะของครูอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี .....	113
5 แผนภูมิสามมิติแสดงองค์ประกอบของสมรรถภาพครูช่าง 12 ประการ .....	114
6 รูปแบบการผลิตครูอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี .....	115
7 ขอบข่ายของการพัฒนาวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2549) .....	128
8 ขั้นตอนการพัฒนาวิชาชีพ (คุรุสภา,2549) .....	129
9 เส้นทางแห่งวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (คุรุสภา, 2549) .....	130
10 การวิจัยอนาคตใช้วิธีการฉายภาพการพยากรณ์เชิงเส้นตรง .....	224
11 แนวทางในอนาคตที่อาจเป็นไปได้ .....	224
12 ผลกระทบของทางเลือกที่เป็นไปได้จากวิทยากรหลายแขนง .....	225
13 ลักษณะของวงล้ออนาคตและผลกระทบระดับ 1 ระดับ 2 และ ระดับ 3 .....	227
14 วงล้ออนาคตการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	278
15 ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชน ไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	284
16 วงล้ออนาคตการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	357
17 ผลการสร้างวงล้ออนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคม อาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	358
18 วงล้ออนาคตแบบจำลองผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่อง ของอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	376



## บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
19 ภาพสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนผู้สำเร็จอาชีวศึกษา เอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	384
20 ภาพสรุปคุณลักษณะของครูอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	386
21 ภาพสรุปคุณลักษณะการพัฒนาสถานอาชีวศึกษาเอกชนไทยและแหล่ง เรียนรู้ในยุคประชาคมอาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	388
22 ภาพสรุปคุณลักษณะการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคม อาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	391
23 วงล้อขนาดตกรอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	392
24 ผลการสร้างวงล้อขนาดตกรอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคม อาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	393
25 วงล้อขนาดตกรแบบจำลองผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่อง ของขนาดตกรอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 .....	395
26 สรุปแนวโน้มการพัฒนาสถานอาชีวศึกษาเอกชนไทยและแหล่งเรียนรู้ใน ยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	399
27 สรุปแนวโน้มการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนผู้สำเร็จ อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	401
28 สรุปแนวโน้มการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	403
29 สรุปแนวโน้มการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558 - 2567 ด้านการสนับสนุนของภาครัฐ.....	406

## บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
30 สรุปแนวโน้มการบริหารอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ.2558-2567 ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ.....	408
31 สรุปแนวโน้มการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ด้านการบริหารจัดการด้านอาชีวศึกษา .....	410
32 สรุปแนวโน้มการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558 - 2567 ด้านมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ .....	412
33 ภาพแสดงความเชื่อมโยงขนาดภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค ประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567.....	413

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี